

„Vár a Duna”

Kárpát-medencei Olvasókörök nemzetközi konferenciája Újvidéken

✦ Halász Magdolna

Ez év nyarán az Olvasókörök Szövetsége a Vajdaság egyik legszebb városában, Újvidéken rendezte meg háromnapos nemzetközi konferenciáját. A vendéglátónk, *Tóth-Báthory Erzsébet*, a Magyar Szó Olvasókör elnöke színvonalas, gazdag programmal várta az anyaországi és a helyi civil szervezetek tisztségviselőit, tagjait.

A problémamentes megérkezés, a kedves fogadtatás, a szálláshelyek elfoglalása után máris városnéző séta következett. *Uri Ferenc* történész-tanár kiváló kalauzolásával ismerhettük meg a Duna bal partján alapított település történetét, különleges értékeit. Megtudhattuk, hogy a környék a kőkorszakban már lakott terület volt, később Petur bán birtokához tartozott. Az 1237-ben keletkezett forrásban először Péterváradként említik. A lakosság sokat szenvedett a török és más hódító hadak kegyetlen pusztításaitól. 1748-ban Mária Terézia szabad királyi városi rangot és a *Neoplanta* nevet adta a virágzó településnek. A kiváló természeti, gazdasági adottságok a szerb és magyar őslakosokon kívül más népcsoportokat is idevonzottak. 1999-ben a NATO bombázásai során a két partot összekötő hidak is súlyo-

san megrongálódtak. Szomorú emlékeztetőként az egyik híd maradványa ma is látható. A Budapesthez hasonló fekvésű, különlegesen szép természeti környezetben alapított, soknemzetiségű település gazdasági, közlekedési, kulturális központ, és a Vajdasági Autonóm Tartomány székvárosa.

Az óvárosi sétánk során felkerestük az 1237-ben épült péterváradai erődöt, a többszintes építészeti mesterművet, megcsodáltuk a páratlan műemlékeket. Újvidék jelképe a felső szinten kiemelkedő toronyóra (a hajósok fontos tájékozódási eszköze), érdekessége, hogy a pontos időt a nagymutató, a percekét a kismutató jelzi. Aztán láthattunk sok ódon és modern épületet, valamint a különleges formájú, ovális alaprajzú Tartományi Képviselőházat. Megtudhattuk, hogy a vajdasági parlamentben a magyar képviselők magyarul mondhatják el a véleményüket, javaslatukat.

A város központjában *László atya* várt minket, aki szemléletesen mutatta be a belváros szecessziós és modern házait, a templomokat, a híres Mária Neve bazilikát a 74 méter magas tornyával, majd *Heinermann Péter* könyvtáros kollégánk kalauzolásával

egy klasszicista magánlakás oromzatán fedték fel II. Rákóczi Ferenc, a nagy fejedelem portróját is. A Magyar Szó többszintes székháza a magyarok kedvelt találkozóhelye, itt működik a Magyar Szó napilap, a folyóiratok szerkesztősége, a számos értékes magyar nyelvű dokumentum közreadója, a Fórum Kiadó. A könyvtár is helyet kapott az épületben. A településen magyar színház is működik, és az egyetemen magyar nyelven is folyik oktatás.

Ezután a Városháza gyönyörű dísztermében Mókus Attila és Zorica Belić tehetséges fiatal művészek közkedvelt opera- és operettrészletekkel kápráztattak el bennünket, majd Heinermann Péter, a Szerb Matica Könyvtárának kiváló tudományos munka-

társa Újvidék gazdag történelmi múltját és jelenét vázolta fel. Este a kiadós vacsora után a Magyar Szó Klubban Németh Ferenc művelődéstörténész, író nyitotta meg a nálunk is ismert *Léphaft Pál* egyedülálló karikatúrákiállítását. A rendkívüli tárlat megtekintése után *A kővé vált könyvtár újrolvasása* címmel Buzás Mihály, a Magyar Szó szerkesztője páratlan előadása következett, aki megszállottan kutatja, elemzi Jókai Mór *Az aranyember* című regényének dunai helyszíneit földrajzi szempontok szerint. Az eddig elért eredményeit – például az Adakaleh sziget helyét, eltűnésének körülményeit – színes képekkel, különféle egybevetésekkel, magyarázatokkal adta közre. A könyvbemutató keretében a *Széchenyi István Szerbiában – 183.* című hiánypótló dokumentumot Németh Ferenc, a jeles irodalomtörténész, a Fórum Könyvkiadó igazgatója ajánlotta a jelenlévőknek. A *Bordás Győző* összeállításában megjelent különleges kötet a reformkor kiemelkedő személyiségének szerbiai útinaplóját, az al-dunai folyamszabályozással kapcsolatos munkálatait és számos kordokumentumot ad közre.

Másnap délelőtt a modern stílusban épült újvidéki Tartományi Képviselőház tanácskozó termében az *Egy város, egy régió ezer éven át tartó és megtartó közösségi lét*” című kerekasztal-beszélgetés részesei voltunk. A szervezők képviselőjében Deák György, az Olvasókörök Szövetsége társel-

Középen: Csáky S. Piroska és Halász Magdolna

nőke köszöntötte a jelenlévőket, rövid tájékoztatást adott a szövetség sokszínű munkájáról, kiemelte a határon kívüli kapcsolatok fontosságát, majd bemutatta az elnökséget és a tagszervezetek vezetőit. Tóth-Báthory Erzsébet, a Magyar Szó Olvasókör elnöke a vendéglátók nevében üdvözölte a jelenlévőket, majd megismerhettük a vajdasági civil szervezetek képviselőit is. Ezután *Józsa László* levezető elnök, a Magyar Szó igazgatója szívélyesen üdvözölte *Kalmár Ferenc Andrást*, a Magyar Országgyűlés Külügyi Bizottsága tagját, *Szentgyörgyi Klárát*, Magyarország belgrádi nagykövetségének kulturális attaséját, *Zsoldos Ferencet*, a Magyar Nemzeti Tanács alelnökét, *Erdély Lenkét*, a Vajdasági Magyar Szövetség újvidéki szervezetének elnökét, *Orosz Attilát*, a Református Keresztyén Egyház bácskai esperesét. A mindnyájunk számára jelentős fórumon alaposabban megismerhettük a vajdasági magyarok jelenlegi helyzetét, gondjait, terveit. Megtudhattuk, hogy az anyaország kormánya támogatja a magyar–magyar civil szervezetek együttműködését. A közös problémák megoldását megkönnyítheti a magyar–magyar kapcsolatok erősítése, egymás munkájának alaposabb megismerése, a közös programok szervezése, ami az összetartozás egyik biztosítéka.

A délelőtti program az Olvasókörök Szövetsége vándorbotjának ünnepélyes átadásával folytatódott. Az előző évi sárospataki nemzetközi konferencián *Nemes Erzsébet*, a budapesti Kölcsey Olvasókör elnöke adta tovább a szövetség szalagokkal díszített, faragott kopjafáját a Sárospataki Irodalmi Olvasókör elnökének. Az anyaországból érkezők képviselőjében ezúttal *Halász Magdolna* sárospataki olvasóköri elnök a Saint-Exupéry *A kis herceg* című kötetében megfogalmazott „titkok” ismeretében nyújtotta át a vándorbotot Tóth-Báthory Erzsébetnek. A tanácskozás *Csáky S. Piroska* ny. egyetemi tanárnak, a Magyar Kultúra Lovagjának *A kultúra megtartó ereje – Közösségi élet a szórványban* című, értékes előadásával zárult.

Kora este a Petőfi Sándor Magyar Művelődési Központban (*Magyar*) *Szóból ért az ember* címmel színvonalas gálaműsor része-

sei lehettünk, amelyen nagy sikerrel mutatkoztak be az anyaországi és a délvidéki szervezetek. Különleges élmény volt a Magyar Szó élőújságja, a színpadi beszélgetések, a tréfás visszaemlékezések *Kontra Ferenc* és *Lajber György*, valamint *Ferenczi Jenő* színművész káprázatos közreműködésével. A műsorközlő *Mészárosné Bába Lúcia*, a Magyar Kultúra Lovagja volt. Az emeleti helyiségben kiállítás várta az érdeklődőket helyi és anyaországi festményekből. A tárlatot *Bunyik Lili*, a helyi PEART képzőművészeti csoport vezetője nyitotta meg. Az egész napos program késő estig tartó zene, táncos baráti találkozóval zárult.

A nemzetközi konferencia harmadik napján félnapos kirándulás keretében autóbusszal utaztunk Tiszakálmánházára, ahol a helyi tájház néprajzi, helytörténeti értékeit ismerhettük meg. Titelnél sétahajóra szálltunk, a vendéglátónk *Szabó József*, a Tartományi Mezőgazdasági Fejlesztési Alap igazgatója volt. Mindnyájunk számára feledhetetlen élmény volt a táj szépsége, a tamburaszó mellett a kötetlen baráti beszélgetés, a torkolat, ahol a Tisza a Dunába ömlik, a kikötés után Titel település páratlan helytörténeti értékei (az ásatások során feltárt egyedülálló leletek, a templom kincse stb.) bemutatása, megismerése.

Késő délután búcsúztunk el vendéglátóinktól. A szerb–magyar határnál töltött több órás várakozás után éjfél tájban érkezünk meg Hódmezővásárhelyre, és kora hajnalban, kissé fáradtan indult mindenki hazafelé.

Hálásan köszönjük a kedves vendéglátóinknak, Tóth- Báthory Erzsébetnek és munkatársainak a szívélyes vendéglátást, az odaadó gondoskodást, az értékes, színvonalas programot, amely a kapcsolatainkat szélesítheti, a közös munkálkodásunkat tovább erősítheti. ■

Az én könyvtáram

▲ Szólya Miklós, Kiskunfélegyháza

Hujter Alexandra, Kolontár ▼

